

Den architektury – Minulost a budoucnost vltavotýnských mostů

V neděli 2. října 2022 se v městském domě kultury Sokolovna v Týně nad Vltavou konalo diskusní setkání na téma „Minulost a budoucnost vltavotýnských mostů“, které proběhlo v rámci celorepublikového festivalu Den architektury. Akci pořádala iniciativa Týn nad Vltavou – Město pro život (architekt Václav Čihák a teoretička architektury Markéta Pražanová) ve spolupráci s Městským centrem kultury a vzdělávání v Týně nad Vltavou.

V úvodu moderátorka PhDr. Markéta Pražanová připomněla 150. výročí narození Josipa Plečnika, architekta, který zásadním způsobem ovlivnil vzhled areálu Pražského hradu, když pracoval pro prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka. V souladu se scénářem letošního festivalu Dne architektury také upozornila na tvorbu „první dámy české architektury“ Aleny Šrámkové, která zemřela na jaře letošního roku. Rovněž na konkrétních příkladech vysvětlila význam mostů nejen jako důležitých dopravních staveb, ale také jako každodenně užívaného veřejného prostoru, který by měl vykazovat vysoké kvality. Pro musí být jejich vzhled i funkčnost dokonale promyšlené.

Vltavotýnské břehy spojují dva mosty – památkově chráněný ocelový most pro pěší z roku 1892 a železobetonový silniční most z roku 1968. Jedná se o významné stavby v úplném centru města, v blízkosti památkové rezervace, přes něž denně proudí obyvatelé města i jeho návštěvníci. Obě stavby čeká rozsáhlá rekonstrukce.

Historie starého mostu z roku 1892

Mgr. Jiří Hladeček, historik z Městského muzea v Týně nad Vltavou, připomněl na pohlednicích a fotografiích historický význam starého mostu, o němž existují zmínky již v roce 1229 a který byl až do roku 1848 jediným mostem na řece Vltavě na trase z Českých Budějovic do Prahy. Původně dřevěný most byl často ničen povodněmi a ledovými dřenicemi, náporu pětimetrové vrstvy ledu v roce 1891 už neodolal a byl v roce 1892 nahrazen železnou konstrukcí navrženou Josefem Mayrem a Františkem Schumandlem. Most se stal v roce 1992 technickou památkou.

Zvedací starý most

Následovala prezentace Ing. arch. Jiřího Kobery, zpracovatele projektové dokumentace úpravy starého železného mostu, který bude kvůli zesplavnění řeky Vltavy částečně zvedací v jeho pravé části. Architekt představil vývoj variant zvedání mostu i řešení jeho předmostí a přilehlého okolí (např. s lagunou na koupání). Podjezdová výška mostu uvedená v dokumentaci pro územní rozhodnutí po zvednutí bude 5,45 m, doba zdvihu cca 5 minut, doba cyklu cca 10 minut, výška zdvihu části mostu 2,222 m. Ovládání mostu by mělo probíhat buď z Hněvkovické přehrady, nebo přímo na místě. Jiří Kobera uvedl, že „starý železný most je pro Týňáky to, co pro Pražáky Karlův most“. Připomněl úvahy o odstranění mostu a jeho přemístění např. na soutok Vltavy a Lužnice nebo k Solnici a jeho nahrazení novou konstrukcí umožňující automobilovou dopravu. Starý most bude rekonstruován až po dokončení obnovy nového silničního mostu, tedy nejdříve v roce 2024.

Historie silničního mostu z roku 1968

Student kvinty vltavotýnského gymnázia Jiří Korběl shrnul závěry svého odborného článku z června letošního roku, věnovaného historii nového silničního mostu v Týně nad Vltavou z roku 1968. Úvahy o výstavbě nového silničního mostu spadají do 40. let, kdy už starý železný most přestával kapacitně dostačovat. První záměry počítaly s tím, že most povede buď od hotelu Zlatá loď k základní škole Týn nad Vltavou-Malá Strana, nebo od Benešova mlýna k bývalým jatkům, tedy níže po toku Vltavy. Postupem času se prosadila jeho lokace v současné poloze. Přestože samotný most měl měřit 112 m (šířka 13 m, světlá plavební výška 6,5 m), celková délka silničních úprav navazujících komunikací se předpokládala v délce 750 m. V roce 1959 vypracoval Státní ústav pro specializované stavby v Praze návrh nového mostu a příjezdových ramp k němu. Stavba mostu trvala od roku 1965 do roku 1968. Kvůli napojení silnice na most se musely zbourat tři zemědělské usedlosti a několik dalších domů. Most byl finálně dokončen 29. 7. 1968, kdy na něm byla provedena zatěžkávací zkouška českými tanky. Necelý měsíc na to proběhla jeho druhá, ovšem neplánovaná zátěžová zkouška, kdy po něm projely sovětské okupační tanky. Uveden do provozu byl v září téhož roku.

Nahrazení mostovky a provizorní přemostění

Architekt Václav Čihák uvedl, že most čeká v roce 2023 nákladná rekonstrukce za přibližně 158 mil. Kč bez DPH (původní odhad byl 250 mil. Kč). Důvodem opravy je jeho špatný technický stav. Nosnost i šířka stávající mostovky nejsou dostačující, proto bude celá horní stavba odstraněna a nahrazena novou. Z původního mostu budou zachovány pouze pilíře. Vedení města Týn nad Vltavou požadovalo po investorovi, kterým je Krajský úřad v Českých Budějovicích, aby došlo k rozšíření mostu o 4,6 m, jelikož se počítá s vybudováním cyklostezky po obou stranách. Další zásadní požadavky, např. na vzhled mostu, nebyly ze strany města vzneseny. S rekonstrukcí mostu souvisí jeho kompletní uzavírka. Doprava bude odkloněna přes Hněvkovice, případně bude možné využít provizorní přemostění. V březnu 2022 bylo vyhlášeno výběrové řízení na projektanta a zároveň dodavatele stavby, který má navrhnout jak rekonstrukci mostu, tak i provizorní přemostění. Zájemci o zakázku posílali své nabídky do 15. 8. 2022. Vybrána byla nabídka, která by měla most postavit v příštím roce za 158 mil. Kč. Dokud nedojde k podpisu smlouvy s vítězem výběrového řízení, nejsou známy další podrobnosti o termínech výstavby, ani způsobu dopravy v centru města Týn nad Vltavou. Vedení města by se ale mělo připravit na náročná jednání se zpracovatelem projektu, protože je nutné dořešit detaily vzhledu mostu a také napojení na předpolí mostu a jeho návaznost na chodníky a cyklostezku, které nejsou předmětem krajské zakázky.

Markéta Pražanová, Jiří Korbel

Obrázek 1

Návrh částečně zdvihacího starého mostu v Týně nad Vltavou. Archiv Jiřího Kobery

Obrázek 2

Den architektury, diskusní setkání v Sokolovně v Týně nad Vltavou dne 2. října 2022. Foto Miroslav Bžoch

Obrázek 3

Přednášející zleva: Jiří Korbel, Ing. arch. Václav Čihák, Ing. arch. Jiří Kobera, Mgr. Jiří Hladeček, PhDr. Markéta Pražanová. Foto Miroslav Bžoch